

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОСТІ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Ю.І. Гелетій

Інститут регіональних досліджень

Аналізуються проблеми інноваційного розвитку промисловості, окреслюються заходи, спрямовані на їх подолання.

Ключові слова: промисловість, регіон, інноваційний розвиток.

The problems of innovative development of industry are analyzed, measures, directed on their overcoming, are outlined.

Keywords: industry, region, innovative development.

Постановка проблеми. Дослідження промисловості, яка була, є і залишатиметься детермінантом науково-технічного прогресу, є перманентно актуальним завданням. Темпи росту, рівень розвитку і структура промисловості є важливими показниками не тільки кількісної, але і якісної характеристики економіки та життєвого рівня населення. Надзвичайно важливо вивчати особливості інноваційного розвитку промисловості територіальних суспільних систем, зокрема регіональних, оскільки саме від них залежать можливості реалізації наукового, інженерного, конструкторського, інноваційного потенціалу української економіки. У світлі сказаного тема цієї публікації, яка присвячена висвітленню проблем інноваційного розвитку промисловості Карпатського регіону, є вкрай актуальною.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем інноваційного розвитку промисловості регіонів присвячені праці В.Александрова, О. Амоші, Є. Бойка, П. Беленького, В. Войцеховського, О. Власюка, Г. Добрава, М. Долішнього, П. Друкера, М. Козоріз, М. Кондратьєва, О. Кузьміна, Б.Малицького, О. Лапко, Я. Побурко, М. Портера, С. Пригожина, Р. Солоу, М. Туган-Барановського, Й.-А. Шумпетера й інших відомих вітчизняних та зарубіжних вчених. У цих дослідженнях сформовані теоретико-методологічні основи вивчення інноваційного розвитку промисловості регіонів, окреслена методична база наукових пошуків. Разом з тим, недостатньо розроблені окремі аспекти вказаних проблем та неповно висвітлено їх теоретичне й практичне значення у формуванні територіально-галузевої структури Карпатського регіону, що, безумовно, актуалізує напрям дослідження автора.

Постановка завдання. Висвітлення проблем інноваційного розвитку у світлі модернізації територіально-галузевої структури промисловості Карпатського регіону.

Виклад основного матеріалу. Сказане в повній мірі підтверджується словами Людмили Супрун, яка наголосила, що першочерговим завданням сьогодення є виведення України з кризи шляхом впровадження новітніх технологій та залучення інвестицій в реальний сектор економіки. Саме тому, як вона вважає, серед пріоритетів діяльності Держінвестицій на нинішньому етапі – створення імпортозаміщуючих виробництв, підтримка експорторієнтованих підприємств та впровадження новітніх технологій, у першу чергу, у сфері енергетики та енергозбереження [2].

За інформацією Держкомстату, станом на 1 січня 2009 року обсяг прямих інвестицій в економіку України з країн Європейського союзу на 1 січня 2010 року склав 31,4 млрд дол. США, що складає 78,3 % загального обсягу інвестицій в Україну [2].

До головних країн-інвесторів, на які припадає понад 77 % загального обсягу інвестицій з ЄС, відносять Кіпр (8 млрд 593,2 млн дол. США чи 27,4 % загального обсягу інвестицій з

країн ЄС), Німеччину (6 млрд 613,0 млн дол. США чи 21,1 %), Нідерланди (4 млрд 2 млн дол. США чи 12,8 %), Австрію (2 млрд 604,1 млн дол. США чи 8,3 %) і Велику Британію (2 млрд 375,9 млн дол. США чи 7,6 %) [2].

Понад 22 % обсягів прямих інвестицій з країн ЄС зосереджені на підприємствах промисловості. При цьому, серед галузей переробної промисловості за значимістю обсягів інвестицій виділяються виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів; металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів [2]. Як бачимо, серед згаданих галузей відсутні ті галузі, які є детермінантами, з одного боку, і наслідком та науково-технічного прогресу, з іншого боку.

Сказане засвідчує, що на сьогоднішній день склалася низка проблем розвитку інноваційного розвитку промисловості як в Україні загалом, так і в розрізі її окремих регіонів. Вкрай важливим завданням є виявлення цих проблем і розробка низки заходів, спрямованих на їх подолання. Особливо актуальним це завдання є для Карпатського регіону, в склад якого традиційно включають чотири області: Закарпатську, Івано-Франківську, Львівську та Чернівецьку. Адже, цей регіон має зараз спільний кордон з Європейським Союзом, що ставить підвищені вимоги до рівня його розвитку.

В Карпатському регіоні налічується близько 8 тис. промислових підприємств – юридичних осіб, або на 0,7 тис. одиниць більше, ніж у 2001 р. Але, частка кількості промислових підприємств – юридичних осіб Карпатського регіону у загальній кількості промислових підприємств – юридичних осіб України дещо зменшилася [1].

Безумовно, чи не найважливішою проблемою на сьогоднішній день є відновлення промислового потенціалу як України в цілому, так і Карпатського регіону зокрема, де в силу тих чи інших причин втрачені важливі підприємства стратегічного значення, переважно машинобудівної і металообробної галузі. Більшість втрачених підприємств відновити не вдасться, оскільки значна частина виробничих приміщень була продана, в результаті чого відбулася зміна промислової функції на інші.

Але, поряд з цим не менш важливим питанням є активізація інноваційного розвитку промисловості Карпатського регіону. В той же час кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації у Карпатському регіоні у 2008 році, є невеликою (табл. 1).

Незначною є, з огляду на Україну як державу з величезним економічним потенціалом, є кількість промислових підприємств, що впроваджували у 2008 році організаційні та маркетингові інновації (табл. 2).

Ускладнюють таку ситуацію те, що щорічні втрати підприємств у Карпатському регіоні переважають кількість нових підприємств, що створюються. Це, в свою чергу, уповільнило нарощування промислового виробництва протягом останніх років. В результаті збереглося відставання промислового розвитку Карпатського регіону від середньоукраїнського рівня, зокрема нижчий рівень оплати праці, структурні деформації у розвитку промисловості, втрата кваліфікованих промислових кадрів в період кризи тощо.

Все сказане засвідчує про необхідність формування особливої уваги органів влади до проблем розвитку промисловості та активізації їх розв'язання. Важливо розробити стратегію регіональної промислової політики та низку заходів, спрямованих на її реалізацію. Дещо в цьому плані вже робиться. Так, згідно з інформацією Держкомінвестицій, Урядом України та ОЕСР за підтримки Шведського агентства міжнародного розвитку (SIDA) започатковано трирічний проект “Стратегія секторальної конкурентоспроможності в Україні”, який офіційно стартував 24 листопада 2009 року. Його метою є покращення ділового та інвестиційного клімату в Україні, збільшення надходження іноземних інвестицій, а також підвищення конкурентоспроможності та стимулювання розвитку приватного сектору. У рамках проекту передбачається здійснити аналіз кількох пріоритетних секторів економіки України, визначити перелік перешкод для залучення у них інвестицій та підготувати рекомендації щодо їх усунення [2].

Таблиця 1

**Кількість промислових підприємств, що впроваджували інновації
у Карпатському регіоні у 2008 році**

(одиниць)

Територія	Всього	З них			
		впроваджували інноваційні процеси	у тому числі		освоювали виробництво інноваційних видів продукції
			впроваджували нові або вдосконалені методи обробки або виробництва продукції	у тому числі нових для ринку	
Україна	1160	582	515	667	210
Карпатський регіон	191	71	61	81	17
Закарпатська	26	7	7	8	2
Івано-Франківська	73	26	23	21	4
Львівська	71	32	25	36	7
Чернівецька	21	6	6	16	4

*Джерело: Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України”, 2009. – С. 245.

Таблиця 2

**Кількість промислових підприємств,
що впроваджували організаційні та маркетингові інновації у 2008 році за регіонами***

(одиниць)

Територія	Кількість підприємств, що впроваджували організаційні інновації	Кількість підприємств, що впроваджували маркетингові інновації
Україна	269	257
Карпатський регіон	42	43
Закарпатська	–	3
Івано-Франківська	20	18
Львівська	16	14
Чернівецька	6	8

*Джерело: Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України”, 2009. – С. 246.

Висновки. Таким чином, очевидно, що проблеми інноваційного розвитку промисловості як в Україні загалом, так і в Карпатському регіоні є глибокими і дуже серйозними. Важливо здійснювати перманентні наукові дослідження, спрямовані на їх вивчення і розробку заходів щодо їх вирішення і попередження. Доцільно об'єднати зусилля владних структур, громадських організацій, спеціалістів та фахівців для того, що поліпшити ситуацію, яка склалася в царині інноваційного розвитку промисловості Карпатського регіону.

Література

1. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: Статистичний збірник. – К.: ДП “Інформаційно-видавничий центр Держкомстату України”, 2009. – С. 245–246.
2. Офіційний сайт Держкомстату України. – <http://ukrstat.gov.ua/>
3. Державне агентство України з інвестицій та інновацій – <http://www.in.gov.ua/>